

**RAPORT Z REALIZACJI PLANU ADAPTACJI MIASTA OLSZTYNA DO ZMIAN
KLIMATU DO ROKU 2030
ZA ROK 2020 I 2021**

1. Wstęp

Uchwałą nr XXII/398/2020 z dnia 26 czerwca 2020 r. Rada Miasta Olsztyna przyjęła „Plan adaptacji miasta Olsztyna do zmian klimatu do roku 2030” (MPA). W dokumencie zaplanowano działania mające na celu zwiększenie potencjału adaptacyjnego odporności miasta na występujące aktualnie oraz przewidywane w przyszłości zjawiska klimatyczne.

Plan Adaptacji jest dokumentem otwartym i co dwa lata podlega przeglądowi. Monitorowanie stanu realizacji działań w nim określonych stanowi źródło informacji na temat postępu realizacji zaplanowanych działań. Zadanie to powierzono Prezydentowi Miasta Olsztyna działającemu poprzez Wydział Środowiska. Ocena realizacji Planu dokonywana jest na podstawie danych przekazanych przez podmioty odpowiedzialne za inicjowanie i wdrażanie działań adaptacyjnych.

Przedmiotowy raport jest pierwszym sprawozdaniem podsumowującym przebieg realizacji Planu w latach 2020-2021. Zawiera wykaz zrealizowanych działań adaptacyjnych prowadzonych w okresie sprawozdawczym oraz zadań zaplanowanych do realizacji na kolejne lata.

Raport po zatwierdzeniu będzie udostępniony opinii publicznej celem zapoznania się z jego treścią.

Tab. 1. Monitoring realizacji Planu adaptacji miasta Olsztyna do zmian klimatu do roku 2030 – działania zrealizowane

Lp	Wydział UM / jednostki organizacyjne odpowiedzialne za realizację	Numer i nazwa działania zgodnie z MPA	Opis / nazwa zrealizowanego zadania	Całkowity koszt (zł)	Rodzaj wydatku
1	Wydział Środowiska	1.3 Budowa systemu monitoringu zagrożeń pogodowych	Prowadzenie stałych pomiarów jakości powietrza na terenie miasta Olsztyna	18 450 ,00 (2020 r.) 18 450,00 (2021 r.)	Środki własne
2	Wydział Zarządzania Kryzysowego i Ochrony Ludności	1.3 Budowa systemu monitoringu zagrożeń pogodowych	Budowa systemu ostrzegania o zagrożeniach klimatycznych na Jeziorze Ukiel, Skanda i Kortowskie (tablice informacyjne, system powiadomienia głosowego)	2 675 287,93	Środki własne + środki unijne
3	Wydział Zarządzania Kryzysowego i Ochrony Ludności	1.6 Przegląd i optymalizacja istniejących planów zarządzania kryzysowego	Bieżąca aktualizacja Miejskiego Planu Zarządzania Kryzysowego (oraz aktualizacje wynikające z ustawy co 2 lata)	-	-

4	Wydział Urbanistyki i Architektury	2.2 Wzmocnienie współpracy z Parkiem Technologicznym i Uczelniami Wyższymi	Uczestnictwo pracowników Wydziału Urbanistyki i Architektury w programie PODWÓRKA Z NATURY , który opiera się na współpracy UM z UWM i propaguje rozwiązania proekologiczne w przestrzeni miejskich podwórek.	-	-
5	Wydział Strategii i Funduszy Europejskich	2.5 Promowanie dobrych praktyk w zakresie działań adaptacyjnych / 6.2 Tworzenie skwerów klimatycznych, małej architektury jako infrastruktury uzupełniającej	Podwórka z natury - podwórko Pl. Konsulatu i ul. Warmińskiej - „Zaułek Optymistów” przy ul. Puszkina, Żeromskiego, Jagiellońskiej - podwórko przy ul. Żeromskiego - podwórko przy ul. Dąbrowszczaków i Mazurskiej - podwórko przy ul. Żeromskiego i ul. Sienkiewicza	60 000,00 (w 2020 r.) 60 000,00 (w 2021r.)	Środki własne
6	Wydział Zarządzania Kryzysowego i Ochrony Ludności	3.1 Techniczne wzmocnienie służb ratowniczych i jednostek Zarządzania Kryzysowego	Wyposażenie Regionalnego Magazynu Kryzysowego (między innymi w agregaty prądotwórcze, kompresory, łodzie motorowe, quady)	1 094 937,30	Środki własne + środki unijne
7	Wydział Zarządzania Kryzysowego i Ochrony Ludności	3.3 Wspólne szkolenia służb w ramach współpracy PSP, OSP i ZRM	Działania organizacyjno-informacyjne polegające na omówieniu współdziałania służb i instytucji oraz określeniu zadań i oczekiwań, realizowane w trakcie posiedzeń Miejskiego Zespołu Zarządzania Kryzysowego	-	-
8	Zarząd Dróg, Zieleni i Transportu w Olsztynie	4.2 Budowa i rozwój systemu błękitnej i zielonej infrastruktury dostosowanie dla społeczeństwa	Zwiększenie udziału zieleni w przestrzeni miasta poprzez nasadzenie drzew i krzewów - w 2020 r. nasadzono: 1741 szt krzewów, 326 szt. drzew, 4714 szt. bylin - w 2021 r. nasadzono: 183 szt. drzew, 197 szt. krzewów, 382 szt. bylin	247 000,00 (2020 r.) 43 175,16 (2021 r.)	Środki własne
9	Wydział Urbanistyki i Architektury	4.2 Budowa i rozwój systemu błękitnej i zielonej infrastruktury dostosowanie dla społeczeństwa	Projekt pt. "zielone dojścia do przystanków tramwajowych", w ramach którego zaprojektowano ponad 2600 drzew w wielu częściach miasta.	-	-
10	Wydział Urbanistyki i Architektury	4.2 Budowa i rozwój systemu błękitnej i zielonej infrastruktury dostosowanie dla społeczeństwa	Projekt Parku przy zbiorniku retencyjnym - ul. Bukowskiego/Antonowicza	-	-

11	Wydział Urbanistyki i Architektury	4.2 Budowa i rozwój systemu błękitnej i zielonej infrastruktury dostosowanie dla społeczeństwa	Projekt Parku przy zbiorniku retencyjnym, przy ul. Paukszy	-	-
12	Wydział Urbanistyki i Architektury	4.2 Budowa i rozwój systemu błękitnej i zielonej infrastruktury dostosowanie dla społeczeństwa	Projekt łąk kwietnych w obrębie miasta. Między innymi Park Centralny, przy ul. Sielskiej, w podwórku przy ul. Jasnej, przy ul. Obiegowej/al. Piłsudskiego	-	-
13	Wydział Urbanistyki i Architektury	4.2 Budowa i rozwój systemu błękitnej i zielonej infrastruktury dostosowanie dla społeczeństwa	Projekt nasadzeń drzew kompensacyjnych ulice Artyleryjska, Obrońców Tobruku, Stara Sielska, Głowackiego	-	-
14	Wydział Inwestycji Miejskich	4.4 Termomodernizacja budynków	Termomodernizacja budynku głównego ZSB	6 158 197,38	Środki własne + unijne
15	Wydział Inwestycji Miejskich	4.4 Termomodernizacja budynków	Przebudowa budynku Przedszkola Miejskiego nr 2 przy ul. Rybaki 26 w Olsztynie	627 057,71	Środki własne + unijne
16	Wydział Inwestycji Miejskich	4.4 Termomodernizacja budynków	Program dotacji na wymianę źródeł ogrzewania w budynkach mieszkalnych w ramach Programu Ograniczenia Niskiej Emisji dla Miasta Olsztyna	478 719,00	Środki własne
17	Wydział Inwestycji Miejskich	4.4 Termomodernizacja budynków	Poprawa efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej na terenie Miasta Olsztyna	10 568 929,14	RPO WiM 2014-2020 + środki własne
18	Zarząd Dróg Zieleni i Transportu w Olsztynie	4.5 Dostosowanie systemu komunikacji publicznej do zagrożeń	Rozwój transportu zbiorowego w Olsztynie – łańcuchy ekomobilności	108 692 994,23	Program Operacyjny Rozwój Polski Wschodniej 2014-2020 + środki własne
19	Zarząd Dróg Zieleni i Transportu w Olsztynie oraz Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne	4.5 Dostosowanie systemu komunikacji publicznej do zagrożeń	Rozwój transportu zbiorowego w Olsztynie – trakcja szynowa	527 015 646,32	Program Operacyjny Rozwój Polski Wschodniej 2014-2020 + środki własne
20	Zarząd Dróg Zieleni i Transportu w Olsztynie oraz Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne	4.5 Dostosowanie systemu komunikacji publicznej do zagrożeń	Rozwój łańcuchów ekomobilności w Olsztynie poprzez rozbudowę infrastruktury rowerowej i zakup taboru	49 107 205,11	RPO WiM 2014-2020 + środki własne

21	Zarząd Dróg Zieleni i Transportu w Olsztynie	4.5 Dostosowanie systemu komunikacji publicznej do zagrożeń	Wzrost efektywności energetycznej w Olsztynie poprzez rozwój ekomobilności miejskiej i przebudowę, na energooszczędne, oświetlenia miejskiego	7 248 438,98	RPO WiM 2014-2020 + środki własne
22	Zarząd Dróg Zieleni i Transportu w Olsztynie	4.5 Dostosowanie systemu komunikacji publicznej do zagrożeń	Rozwój łańcuchów ekomobilności w ciągu ul. Leonharda w Olsztynie poprzez rozbudowę infrastruktury rowerowej i pieszej wraz z przebudową oświetlenia miejskiego	2 584 523,62	RPO WiM 2014-2020 + środki własne
23	Zarząd Dróg, Zieleni i Transportu w Olsztynie	4.6 Czynna ochrona siedlisk przyrodniczych i gatunków chronionych	Ochrona gatunkowa płazów przy ul. Leśnej w Olsztynie	-	-
24	Miejskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej	4.7 Przegląd infrastruktury energetycznej i ciepłowniczej	Systemowe przeglądy sieci ciepłowniczej, komór i studni ciepłowniczych na podstawie opracowanego rocznego harmonogramu przeglądów. Harmonogram opracowywany na każdy kolejny rok z uwzględnieniem aktualnego stanu infrastruktury	38 000,00	Środki własne
25	Miejskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej	4.7 Przegląd infrastruktury energetycznej i ciepłowniczej	Budowa i modernizacja miejskiej sieci ciepłowniczej (długość rozbudowane/ modernizowanej sieci ciepłej w roku 2020 – 7101 m, w roku 2021 – 5548 m	29 421 193,06 (2020 r.) 10 675 662,00 (2021 r.)	Środki własne
26	Wydział Środowiska	5.2 Techniczne i nietechniczne zabezpieczenie zagrożonych budynków i infrastruktury krytycznej w strefie zagrożenia (powodzią, osuwiskami, itp.)	Sporządzenie Inwentaryzacji terenów na których występują ruchy masowe – osuwiska oraz terenów potencjalnie zagrożonych osuwaniem się mas ziemnych na terenie Gminy Olsztyn	18 450,00	Środki własne
27	Wydział Urbanistyki i Architektury	5.3 Budowa i rozwój systemu błękitnej i zielonej infrastruktury	Zapisy miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, które: chronią i rozwijają tereny zieleni, zabezpieczają naturalną retencję, minimalizują powierzchnie terenów utwardzonych, nakazują zasilanie w ciepło z miejskiego systemu ciepłowniczego lub z indywidualnych nisko emisyjnych źródeł ciepła, rozwijanie systemu komunikacji rowerowej poprzez budowę ścieżek rowerowych i parkingów	-	-

			rowerowych. Od 26.06.2020 r. uchwalono 5 planów z takimi zapisami.		
28	Wydział Urbanistyki i Architektury	5.3 Budowa i rozwój systemu błękitnej i zielonej infrastruktury	Wpisanie w opracowywany Program Zatorze celu specjalnego: ZATORZE Z DOBRYM KLIMATEM i związanych z nim m.in. następujących działań: wykorzystywanie wód opadowych (ogrody deszczowe, przepuszczalne powierzchnie); rewitalizacja podwórek poprzez wprowadzanie zieleni, ogrodów deszczowych i miejscowej retencji; zintegrowanie błękitno-zielonej i szarej infrastruktury; zazielenianie przestrzeni publicznych Zatorza; przywracanie alejowego charakteru ulic; wprowadzanie preferencji dla pieszych i rowerzystów; utrzymywanie wielofunkcyjności Zatorza i dbanie o centra lokalne w celu zmniejszenia natężenia przemieszczania się mieszkańców.	-	-
29	Wydział Urbanistyki i Architektury	5.3 Budowa i rozwój systemu błękitnej i zielonej infrastruktury	Programy koncepcji rozwoju zieleni miejskiej Olsztyna jak: 1. Tworzenie i odtwarzanie alejowego charakteru olsztyńskich ulic; zielone chodniki - polegające na rozszczelnieniu i rozbiórce nawierzchni w celu wprowadzania zieleni wraz z zielenią wysoką. 2. Tworzenie sieci skwerów; 3. Tworzenie przedogródków; 4. Tworzenie nowych parków i rewitalizacja już istniejących; 5. Zielone parkingi. W ramach tych programów każdego roku powstają projekty nowych elementów zieleni jak i też realizowane są wcześniej podjęte działania w ramach tej koncepcji	-	-
30	Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Olsztynie	5.4 Modernizacja systemu kanalizacji sanitarnej i deszczowej	Odwodnienie liniowe przepompowni ścieków P-17 przy ul. Kubusia Puchatka w Olsztynie	117 738,00	Środki własne

31	Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Olsztynie	5.4 Modernizacja systemu kanalizacji sanitarnej i deszczowej	Wymiana agregatów pompowych na przepompowni ścieków P-1 przy ul. Towarowej w Olsztynie	287 400,00	Środki własne
32	Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Olsztynie	5.4 Modernizacja systemu kanalizacji sanitarnej i deszczowej	Budowa kolektora sanitarnego do oczyszczalni ścieków DN 1200 o dł. 3 726 m	33 756 480,00	Środki własne+ środki unijne
33	Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Olsztynie	5.4 Modernizacja systemu kanalizacji sanitarnej i deszczowej	Modernizacja przepompowni ścieków P-12 przy ul. Hozjusza w Olsztynie	766 154,62	Środki własne
34	Wydział Inwestycji Miejskich	5.5 Tworzenie pasów buforowych i stosowanie innych rozwiązań ograniczających dopływ zanieczyszczeń do odbiorników wraz ze spływem powierzchniowym (studzienki kanalizacji z filtrami)	Budowa zbiornika małej retencji wód deszczowych przy ul. Bukowskiego:	2 978 589,04	Środki własne+ środki unijne
35	Wydział Inwestycji Miejskich	5.5 Tworzenie pasów buforowych i stosowanie innych rozwiązań ograniczających dopływ zanieczyszczeń do odbiorników wraz ze spływem powierzchniowym (studzienki kanalizacji z filtrami)	Przebudowa zbiornika retencyjnego wód deszczowych z infrastrukturą kanalizacyjną OBI	3 470 898,72	Środki własne+ środki unijne
36	Wydział Inwestycji Miejskich	5.5 Tworzenie pasów buforowych i stosowanie innych rozwiązań ograniczających dopływ zanieczyszczeń do odbiorników wraz ze spływem powierzchniowym (studzienki kanalizacji z filtrami)	Budowa zbiornika retencyjnego wód deszczowych przy ul. Sikorskiego-Paukszy	9 578 681,78	Środki własne+ środki unijne
37	Wydział Inwestycji Miejskich	5.5 Tworzenie pasów buforowych i stosowanie innych rozwiązań ograniczających	Przebudowa zbiornika retencyjnego przy ul. Drozda-Zięby:	306 215,88	Środki własne+ środki unijne

		dopływ zanieczyszczeń do odbiorników wraz ze spływem powierzchniowym (studzienki kanalizacji z filtrami)			
38	Wydział Inwestycji Miejskich	5.5 Tworzenie pasów buforowych i stosowanie innych rozwiązań ograniczających dopływ zanieczyszczeń do odbiorników wraz ze spływem powierzchniowym (studzienki kanalizacji z filtrami)	Przebudowa kanalizacji deszczowej ze zbiornika 105.1 i 106.5 w Olsztynie	1 454 890,37	Środki własne+ środki unijne
39	Wydział Strategii i Funduszy Europejskich	6.1 Wytyczenie nowych szlaków turystyki rowerowo-pieszej i łączenie w pętle tematyczne szlaków rowerowych i pieszych	Koncepcja rozwoju dróg rowerowych w Olsztynie z rozszerzeniem na Miejski Obszar Funkcjonalny Olsztyna w zakresie powiązań komunikacyjnych z miastem rdzeniem.	100 000,00	Środki własne + Program Operacyjny Pomoc Techniczna 2014-2020

Tab. 2. Działania zaplanowane w ramach Planu adaptacji miasta Olsztyna do zmian klimatu do roku 2030

Lp.	Wydział UM / jednostki organizacyjne odpowiedzialne za realizację	Numer i nazwa działania wg, MPA	Opis / nazwa zaplanowanego zadania
1	Wydział Środowiska	1.3 Budowa systemu monitoringu zagrożeń pogodowych	Prowadzenie stałych pomiarów jakości powietrza na terenie miasta Olsztyna
2	Biuro Dialogu Obywatelskiego i Komunikacji Społecznej Nazwa komórki organizacyjnej zmieniona Zarządzeniem nr 121 Prezydenta Olsztyna z dnia 28 kwietnia 2021 r. na: Biuro Prezydenta Miasta i Dialogu Obywatelskiego	2.1. Przygotowanie i przeprowadzenie badań świadomości społecznej w zakresie zmian klimatu i adaptacji do zmian klimatu.	Przeprowadzenie badań świadomości społecznej w zakresie zmian klimatu i adaptacji do zmian klimatu
3	Olsztyński Park Naukowo – Technologiczny	2.2 Wzmocnienie współpracy z Parkiem Technologicznym i Uczelniami Wyższymi	Współorganizacja wydarzeń z zakresu rozwiązań w dziedzinie ekoenergetyki, zdrowej żywności, nowych technologii

4	Olsztyński Park Naukowo – Technologiczny	2.2 Wzmocnienie współpracy z Parkiem Technologicznym i Uczelniami Wyższymi	Współorganizacja wydarzeń z zakresu rozwiązań w dziedzinie ekologicznego transportu
5	Olsztyński Park Naukowo – Technologiczny	2.2 Wzmocnienie współpracy z Parkiem Technologicznym i Uczelniami Wyższymi	Współrealizacja projektów inkubujących/akcelerujących startupy m.in. z branży ekoenergetyki, ekologii, zdrowej żywności
6	Olsztyński Park Naukowo – Technologiczny	2.2 Wzmocnienie współpracy z Parkiem Technologicznym i Uczelniami Wyższymi	Współudział w konkursach na najlepszą pracę magisterską/doktorską z zakresu szeroko pojętej zmiany klimatu
7	Olsztyński Park Naukowo – Technologiczny	2.4 Cykliczne wykłady, prelekcje otwarte, w tym w zakresie efektywności energetycznej	Warsztaty projektowania ekologicznych innowacji produktów i usług skierowane do społeczności lokalnej
8	Olsztyński Park Naukowo – Technologiczny	2.4 Cykliczne wykłady, prelekcje otwarte, w tym w zakresie efektywności energetycznej	Współorganizacja wydarzeń z zakresu rozwiązań w dziedzinie ekoenergetyki, zdrowej żywności, nowych technologii skierowane do środowiska biznesowego regionu.
9	Zarząd Dróg, Zieleni i Transportu w Olsztynie	4.2 Budowa i rozwój systemu błękitnej i zielonej infrastruktury dostosowanie dla społeczeństwa	Zwiększenie udziału zieleni w przestrzeni miasta poprzez nasadzenie drzew i krzewów
10	Wydział Urbanistyki i Architektury	4.2 Budowa i rozwój systemu błękitnej i zielonej infrastruktury dostosowanie dla społeczeństwa	Projekty przedogródków w obrębie osiedla Zatorze
11	Wydział Inwestycji Miejskich	4.4 Termomodernizacja budynków	Program dotacji na wymianę źródeł ogrzewania w budynkach mieszkalnych w ramach Programu Ograniczenia Niskiej Emisji dla Miasta Olsztyna
12	Wydział Środowiska	4.6 Czynna ochrona siedlisk przyrodniczych i gatunków chronionych	Ustanowienie pomników przyrody na terenie miasta Olsztyna.
13	Miejskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej	4.7 Przegląd infrastruktury energetycznej i ciepłowniczej	Systemowe przeglądy sieci ciepłowniczej, komór i studni ciepłowniczych na podstawie opracowanego rocznego harmonogramu przeglądów. Harmonogram opracowywany na każdy kolejny rok z uwzględnieniem aktualnego stanu infrastruktury
14	Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Olsztynie	5.4 Modernizacja systemu kanalizacji sanitarnej i deszczowej	Modernizacja przepompowni ścieków P-10 przy ul. Jagiełły w Kieźlinach k. Olsztyna

15	Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Olsztynie	5.4 Modernizacja systemu kanalizacji sanitarnej i deszczowej	Odtworzenie przepompowni ścieków P-4 przy ul. Bałtyckiej w Olsztynie
16	Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Olsztynie	5.4 Modernizacja systemu kanalizacji sanitarnej i deszczowej	Wykrywanie nielegalnych podłączeń wód deszczowych do kanalizacji sanitarnej i ich likwidacje
17	Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Olsztynie	5.4 Modernizacja systemu kanalizacji sanitarnej i deszczowej	Kontrola techniczna sieci sanitarnej za pomocą kamer inspekcyjnych celem eliminacji infiltracji wód opadowych i gruntowych. W rozpoznanych punktach dokonywane są bezwykopowe metody uszczelniania sieci.
18	Urząd Miasta Olsztyna, Zarząd Dróg Zieleni i Transportu w Olsztynie	6.1 Wytyczenie nowych szlaków turystyki rowerowo-pieszkiej i łączenie w pętle tematyczne szlaków rowerowych i pieszych	Rozwój dróg rowerowych w Olsztynie i MOF Olsztyna- zgodnie z dokumentem wykonawczym „Koncepcja rozwoju dróg rowerowych w Olsztynie z rozszerzeniem na Miejski Obszar Funkcjonalny Olsztyna w zakresie powiązań komunikacyjnych z miastem rdzeniem”
19	Wydział Urbanistyki i Architektury	6.2 Tworzenie skwerów klimatycznych, małej architektury jako infrastruktury uzupełniającej	Wpisanie w opracowywany Program Zatorze m.in. następujących celów szczegółowych: CHRONIONE OBIEKTY ZABYTKOWE, CHRONIONE I ROZWIJANE OBSZARY ZIELENI. Cele te mają być realizowane w większości zabytkowej przestrzeni Zatorza poprzez konkretne działania (m.in. ochronę zieleni zabytkowej, wprowadzanie zieleni w przestrzeni ulic, podwórek, placów, tworzenie skwerów).

2. Podsumowanie

Przyjmując *Plan adaptacji Olsztyna do zmian klimatu do roku 2030* władze miasta jak i mieszkańcy przyznają, że dostrzegają najważniejsze zagrożenia związane ze zmianami klimatu, do których należą: opady (wysokość opadów i ich intensywność), upały (w tym fale upałów) jak i susze (w szczególności długość okresów bezopadowych). Koniecznością i wyzwaniem stało się kształtowanie polityki rozwoju i konsekwentna realizacja wizji miasta dostosowującego się do zmieniających się warunków klimatycznych. W tym celu władze miasta, jak i jednostki podległe Urzędowi Miasta Olsztyna realizują zadania o charakterze organizacyjnym (np. tworzenie dokumentacji, planów miejscowych itp), technicznym (inwestycje, modernizacje etc) oraz informacyjnym (np. kampanie edukacyjne).

W ramach działań organizacyjnych, tut. Urząd opracowuje i wdraża Miejscowe Plany Zagospodarowania Przestrzennego, w których zapisy mają na celu zapewnienie ochrony i rozwoju terenów zieleni, zabezpieczenie naturalnej retencji, minimalizację powierzchni terenów utwardzonych, nakazanie zasilania w ciepło z miejskiego systemu ciepłowniczego lub z indywidualnych nisko emisyjnych źródeł ciepła, rozwijania systemu komunikacji rowerowej poprzez budowę ścieżek rowerowych i parkingów rowerowych.

Stworzono koncepcję rozwoju zieleni miejskiej Olsztyna przewidującą:

- tworzenie i odtwarzanie alejowego charakteru olsztyńskich ulic; zielone chodniki polegające na rozszczelnieniu i rozbiórce nawierzchni w celu wprowadzania zieleni wraz z zielenią wysoką;
- tworzenie sieci skwerów; przedogródków;

- tworzenie nowych parków i rewitalizacja już istniejących;
- zielone parkingi.

Opracowywane są na tej podstawie konkretne rozwiązania np. w *Programie Zatorze* zaplanowano: wykorzystywanie wód opadowych (ogrody deszczowe, przepuszczalne powierzchnie); rewitalizację podwórek poprzez wprowadzanie zieleni i miejscowej retencji; zintegrowanie błękitno-zielonej i szarej infrastruktury; zazielenianie przestrzeni publicznych Zatorza; przywracanie alejowego charakteru ulic; wprowadzanie preferencji dla pieszych i rowerzystów; utrzymywanie wielofunkcyjności Zatorza i dbanie o centra lokalne w celu zmniejszenia natężenia przemieszczania się mieszkańców.

W ramach programów każdego roku powstają projekty nowych elementów zieleni jak i też realizowane są wcześniej podjęte działania w ramach tej koncepcji.

Działania o charakterze technicznym zostały wyszczególnione w tabeli powyżej, ich łączny koszt realizacji wyniósł ok. 806 669 365,35 zł (łącznie w latach 2020-2021), na które złożyły się środki własne jak i środki pozyskane z zewnątrz.

Istotne jest, że *Plan* został opracowany w procesie szerokiej partycypacji, a monitoring działań pokazuje, że współpraca z interesariuszami, zapoczątkowana na etapie przygotowywania dokumentu, kontynuowana jest także na etapie wdrażania. Daje to możliwość powodzenia w realizacji założeń *Planu Adaptacji Olsztyna* w kolejnych latach.

PREZYDENT OLSZTYNA

Piotr Grzymowicz

ZATWIERDZAM